

Waarom menselijke AI het altijd wint van computers

De rekenkracht van computers neemt exponentieel toe, en de bedrijfs-wereld voelt de hete adem van kunstmatige intelligentie in de nek. Worden we binnenkort allemaal vervangen door robots?

Als doctor in de psychologie bekleedde ze verschillende academische functies bij topuniversiteiten over de hele wereld. Vanuit haar passie voor de mens richt Geraerts zich op mentale weerbaarheid, energie en productiviteit. Daar schreef ze ook al verschillende boeken over. 'Authentieke Intelligentie' is de nieuwste telg in de rij, waarmee ze concrete handvaten geeft om relevant te blijven in dit hoogtechnologisch tijdperk. Nochtans lijkt de diepgewortelde angst om te worden vervangen door slimme algoritmes niet geheel ongegrond.

Achterwaartse salto's, driehonderd pizza's bakken per uur en muziek componeren waar pianist Jef Neve zelf van onder de indruk is: robots kunnen vandaag ongelooflijk veel. Hoe lang duurt het voor die dingen

meer kunnen dan een mens?

ELKE GEERAERTS: Ik ben eigenlijk niet zo onder de indruk als de rest van de samenleving als het over gelijkenissen met de mens gaat. Vooral de efficiëntiewinst fascineert me mateloos. Het feit dat we minder tijd hoeven te spenderen aan dingen zoals het doorploegen van lange dossiers, is fantastisch en voor veel mensen een verademing. Kunstmatige intelligentie kan in een mum van tijd de essentie uit een hoop data halen. Maar ze kan nog steeds niet op tegen de menselijke of authentieke intelligentie.

Nochtans zijn er al robots op de markt die ook emoties kunnen uiten. Hoe onderscheidend zijn wij dan nog als mens?

GEERAERTS: Laten we onszelf eerst de vraag stellen hoe écht zulke geprogrammeerde emoties zijn. Al vijftien jaar wordt er hard gewerkt aan het 'Blue Brain Project'. Daarbij proberen Zwitserse wetenschappers een digitale reconstructie van het menselijke brein te maken. Ik vind het knap wat men probeert te bereiken, maar in al die tijd hebben ze amper het breinniveau van een worm bereikt. Om even te kaderen: een worm heeft slechts enkele hersencellen, terwijl een mens er 86 miljard heeft. Menselijke emoties zijn zo'n complex gegeven, en zelfs als je een bot programmeert om droevig te zijn, is die nog steeds niet effectief. Dus ja, ik weet dat allemaal wel te nuanceren. Daarnaast geloof ik ook dat we onszelf de vraag moeten stellen: in welke mate moeten we toelaten dat technologie menselijke capaciteiten evenaart? Veel mensen verafschuwen dat idee, en voelen zich machteloos tegenover die innovatielawine. Maar dat is een verkeerde houding, want een mens is - om het in termen van artificiële intelligentie te zeggen - nog steeds in staat om zichzelf te herprogrammeren. Dan heb ik het over het heruitvinden van jezelf. En laat dat nu net een *must* zijn.

Waarom? Het is toch best beangstigend om telkens te moeten veranderen omdat technologie ons wel eens voorbij zou kunnen steken?

GEERAERTS: Dat hoeft niet zo te zijn, zolang je de juiste *mindset* maar hebt. Ik klink misschien als een

"De mens is wendbaar genoeg om in een relatief korte tijd nieuwe kennis aan te leren"

goeroe, maar levenslang leren is vandaag geen keuze meer. Helaas hinkt België op dat vlak achterop. Niettemin zal de arbeidsmarkt er tegen 2030 helemaal anders uitzien. We kunnen denk ik niet anders dan aanvaarden dat onze jobinhoud steeds zal wijzigen. En dan heb ik het niet enkel over middenklassejobs, elke sector en elke functie is onderhevig aan de digitalisering. Die dwingt ons om ons - afhankelijk van de jobinhoud - ergens verder in te verdiepen of om ons net in de breedte bij te scholen.

De gedachte aan levenslang leren boezemt veel mensen schrik in. Vreest u niet voor collectieve stress en meer burn-outs?

GEERAERTS: Ik bekijk het liever positief: het brein functioneert als een spier die we kunnen versterken. Willen we gezond blijven, dan moeten we ons niet alleen een evenwichtig voedings- en bewegingspatroon aanmeten, ook onze hersenen hebben training nodig. De mens is wendbaar genoeg om in een relatief korte tijd nieuwe kennis aan te →

leren. Onze creativiteit en verbeelding zijn bijna grenzeloos en we bezitten het unieke vermogen om abstract te denken. Geen enkel algoritme kan op tegen de capaciteiten die een mens kan bundelen tot een bepaald redeneervermogen. Waar een robot eerder expertise en kunde bezit over één specifieke niche, zijn wij mensen in staat om het totaalplaatje waar te nemen. Zolang de wil er maar is, en daar knelt meestal het schoentje.

Stelt u het nu niet heel simplistisch voor?

GEERAERTS: Waarom? Wilskracht is een menselijke uniciteit: geen enkel algoritme kan er tegen opboksen. Dat kunnen we aanwenden om impulsen te beheersen, om tegen de stroom in te zwemmen en om ons te focussen op dingen die er echt toe doen. Een gebrek aan wilskracht is helaas ook de reden waarom mensen het afgelopen decennium een haat-liefdeverhouding met technologie hebben ontwikkeld. Ze zijn verkocht aan hun smartphone,

maar hebben het gevoel dat ze belangrijke gebeurtenissen in het leven missen. Technologiereuzen worden vaak bestempeld als de grote boeman: zij huren bedrijven in die voltijds bezig zijn met het verslavender maken van applicaties en websites. Integraal richten ze zich op het limbische systeem, wat de Engelse psychiater Steve Peters omschrijft als de 'chimpansee' in ons brein. Die wordt de hele tijd bestookt met notificaties en lokroepen, en vindt dat nog geweldig ook. Hij reageert immers op impulsen die snel kunnen voorzien in onze behoeften.

Maar daardoor krijgt de prefrontale cortex in het brein, de tegenhanger van het chimpanseebrein die Peters benoemt als 'de mens', veel minder aandacht. Nochtans stellen weinig mensen zich er vragen bij. Ze vallen ten prooi van de oppervlakigheden die de chimpansee naar voren schuift, en houden zich nauwelijks bezig met diepgang. Maar goed, het lijkt me iets te gemakkelijk om de schuld zomaar in de schoenen van Facebook en consorten te schuiven.

Nochtans zijn zij wel degenen die psychologische trucjes gebruiken om onze aandacht telkens opnieuw te winnen.

GEERAERTS: Klopt, maar als je stilstaat bij hoe dat werkt, dan kan je tegen de stroom ingaan. Dat bedoel ik met wilskracht: je moet gewoon bereidheid tonen om weer eigenaar te worden van je eigen leven. Wilskracht is de enige vaardigheid

waarmee we het tij kunnen keren. Geef niet toe aan de zoveelste notificatie, schakel die autopiloot uit waarmee je doelloos door je tijdlijn scrollt en laat je niet vangen aan koptitels zoals 'breaking news'. Voed je brein met zinvolle informatie en kennis.

U klinkt bijna als Rolf Dobelli, de Zwitserse zakenman die ervoor pleit om nieuws uit uw leven te bannen.

GEERAERTS: Dat vind ik een brug te ver. Dan verlies je snel voeling met de wereld. Volgens mij is het eerder een kwestie van kritisch zijn. Ik ben fan van technologie en de vele perspectieven die ze biedt, maar ik vind dat technologie ten dienste moet staan van de mens en niet omgekeerd. Daarom heb ik mezelf enkele strikte regels opgelegd. De gsm blijft uit de badkamer, zondagochtend lees ik gewoon de papieren krant en niet langer de digitale editie en ik probeer regelmatig bij te leren. Niet gemakkelijk, maar de wilskracht heeft het overgenomen. Als meer mensen dat deden, zouden ze meteen ook meer tijd hebben voor authentieke relaties.

Authentieke relaties definieert u als een andere troef waarmee de mens het altijd zal winnen van computers.

GEERAERTS: In zijn boek 'Sapiens' geeft Israëlische historicus Yuval Noah Harari dat op als de belangrijkste reden waarom de mens erin is geslaagd om de heerser over de aarde te worden. Maar doordat technologie en sociale media dikwijls polariserend werken, investeren we almaar minder vaak in authentieke relaties. Maar er is goed nieuws: er is nog veel onbenut potentieel om die wél aan te gaan.

Hoe bedoelt u precies?

GEERAERTS: Empathie, probleemoplossend vermogen en andere *soft skills* zijn nog steeds niet te onderschatten vaardigheden. Het creëert verbondenheid en vertrouwen, die op bedrijfsniveau prachtige differentiatoren kunnen zijn. Telkens ik op bedrijfsbezoek ga, vertelt de manager me in geuren en kleuren over technologische upgrades en innovaties. Maar dat nieuwe systeem zal nooit echt de onderscheidende factor van je bedrijf zijn. Heb je al eens nagedacht over de optimalisatie van je menselijk kapitaal? Is je team divers genoeg waardoor je als bedrijf vandaag al de competenties bezit die morgen nodig zijn? Leidinggevend moeten dringend wakker worden geschud en besefen: ik moet niet enkel en alleen die artificiële, maar vooral mijn authentieke intelligentie aangrijpen.

“Wilskracht is een menselijke uniciteit: geen enkel algoritme kan er tegen opboksen”